

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Mottakere ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

20/5263-38

10. juni 2021

Fastsettelse av planprogram - statlig reguleringsplan for hensetting Ski syd og ny avgrensing østre linje

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til brev fra Bane NOR av 14. mai 2021, vedlagt forslag til planprogram for detaljregulering for hensetting Ski syd og ny avgrensing østre linje. Reguleringsplanen skal vedtas som statlig arealplan i tråd med plan- og bygningsloven § 6-4, og planprogrammet er oversendt departementet for fastsettelse.

Bakgrunn

Bane NOR har fått i oppdrag fra Jernbanedirektoratet å utarbeide forslag til reguleringsplan for et nytt togparkeringsanlegg sør for Ski, og ny avgrensing av Østfoldbanens østre linje mellom Ski og Kråkstad. Togparkeringsanlegget skal dekke behovet for parkering av lokaltog i Oslo-området. Ny avgrensing av østre linje innebærer at tog fra Indre Østfold kan benytte Follobanetunnelen direkte. Dette vil øke kapasiteten på Ski stasjon. Begge tiltakene er nødvendig for å øke kapasiteten og forbedre togtilbudet på Østlandet, i tråd med Rutemodell for Østlandet.

Planlegging av jernbanetiltak med investeringskostnader over 750 millioner kroner omfattes av forskrift om konsekvensutredninger. Dette innebærer at det skal utarbeides et planprogram som beskriver planen, det berørte området og de problemstillingene som er viktige for miljø og samfunn. Planprogrammet skal også omtale forholdene som skal konsekvensutredes, hvilke alternativer som skal utredes, og hvordan planprosessen skal gjennomføres.

Høring av planprogrammet

Arbeidet med reguleringsplanen startet med Ås kommune og Nordre Follo kommune som planmyndighet i 2018. Ved høring av planprogrammet høsten 2019, foreslo Bane NOR å konsekvensutrede to alternativer. Alternativ 1 med togparkeringsanlegg og ny østre linje på

bakkenivå, og alternativ 2 med togparkering og ny østre linje under bakken. Det kom inn 34 uttalelser under høringen. Disse er oppsummert og kommentert av Bane NOR i eget vedlegg.

Nordre Follo kommune og Ås kommune behandlet planprogrammet i mai 2020, og vedtok at konsekvensutredningen måtte omfatte et alternativ der matjord, kulturlandskap og naturområder ikke går tapt. Bane NOR vurderte at dette ikke vil være mulig på grunn av jernbanetekniske krav, og ba Samferdselsdepartementet om at arbeidet ble gjennomført som en statlig reguleringsplan.

På anmodning fra Samferdselsdepartementet, ga Kommunal- og moderniseringsdepartementet i brev av 2.11.2020 tilslutning til at planarbeidet skal gjennomføres som statlig reguleringsplan. Departementet har i brev av 29.01.2021 gitt føringer om at alternativet med togparkering og ny østre linje under bakken ikke bør konsekvensutredes. Dette alternativet vil ha vesentlig høyere kostnader enn alternativet der anleggene plasseres på bakkenivå, og vurderes ikke som et realistisk alternativ.

Bane NOR varslet utvidelse av planområdet 20.01.2021. Bakgrunnen er behovet for å sikre areal til mellomlagring av matjord og deponering av overskuddsmasser. Merknader fra oppstartvarslet med Bane NORs kommentarer er gjengitt i eget vedlegg.

Planprogrammet som er oversendt departementet for fastsettelse, er oppdatert i henhold til regjeringens beslutning om bruk av statlig plan, herunder at det bare er alternativet med togparkering og ny avgrensning av østre linje på bakken som skal konsekvensutredes. Planprogrammet er også oppdatert i forhold til utvidelsen av planområdet.

I forbindelse med behandlingen av planprogrammet har departementet hatt dialog med Nordre Follo kommune og Ås kommune, Viken fylkeskommune, berørte sektordepartement og Bane NOR. Skriftlig innspill fra kommunene og fylkeskommunen er oppsummert og kommentert av Bane NOR i eget vedlegg. Det er også gjort noen endringer i planprogrammet på bakgrunn av innspillene.

Departementets vurdering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurderer at forslaget til planprogram er grundig, og gir en god beskrivelse av formålet med planen, alternativene som skal konsekvensutredes og planprosessen. Departementet vurderer også at utredningsprogrammet sikrer at relevante konsekvenser for miljø og samfunn blir utredet. Dette omfatter blant annet konsekvenser for støy, landskapsbilde, friluftsliv, naturmangfold, vannmiljø og kulturarv. Massehåndtering, dyrka mark, klimaregnskap, flom og grunnforhold skal også utredes. Det framgår av utredningsprogrammet at avbøtende tiltak skal innarbeides i reguleringsforslaget og beskrives i konsekvensutredningen. Dette er viktig for å redusere negative konsekvenser av de planlagte tiltakene.

Kommunene og fylkeskommunen er kritiske til at alternativet med togparkering og ny østre linje delvis under bakken, ikke skal konsekvensutredes. De stiller også spørsmål ved behovet for tiltakene, og ønsker at andre løsninger skal konsekvensutredes. Kommunal- og moderniseringsdepartementet viser til at beslutningen om hvilke alternativer som skal konsekvensutredes, er resultat av omfattende prosesser der mange ulike alternativer har vært vurdert. Alternativet med togparkering og ny østre linje under bakken er ikke realistisk på grunn av høye kostnader, og inngår derfor ikke i konsekvensutredningen. Departementet viser også til at behovet for tiltakene er avklart i tidligere utredninger, blant annet konseptvalgutredning for Østfoldbanens østre linjes forbindelse mot Oslo, og utredning om togparkering på Østlandet fra 2015.

Kommunene og fylkeskommunen er særlig opptatt av å redusere tap av dyrka mark og begrense negative konsekvenser for kulturlandskap og naturmangfold. De er også opptatt av at overskuddsmasser ikke må deponeres på dyrka mark. Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger til grunn at Bane NOR ivaretar disse hensynene i videre planlegging, og legger vekt på skadereduserende og avbøtende tiltak der negative konsekvenser ikke kan unngås.

Ny østre linje vil legge beslag på dyrka mark av høy kvalitet. Det framgår av planprogrammet at beslaget av jordbruksareal og driftsulemper skal utredes, og at forslag til avbøtende og kompenserende tiltak, herunder jordflytting, skal beskrives. Behovet for jordskifte vil også bli vurdert. Departementet legger til grunn at jordvern blir høyt prioritert i planleggingen av tiltakene, slik at omdisponeringen av dyrka mark blir minst mulig. Det må også legges vekt på å finne gode avbøtende tiltak for landbruket og den enkelte eiendom.

Det framgår av planprogrammet at det skal utarbeides en rapport for massehåndtering. Departementet legger til grunn at det må legges til rette for gjenbruk av overskuddsmasser, og at masser som ikke kan gjenbrukes, må deponeres på egnet areal, om nødvendig utenfor planområdet. Alternativer til deponering på dyrka mark og i sårbare naturområder innenfor planområdet må utredes. Dette må innarbeides i planprogrammet i punkt 12.13. Følgende setning tas ut av planprogrammet: områder for permanent deponering av masser vil inngå i reguleringsforslaget, og utredes på lik linje med selve banetiltaket.

De planlagte anleggene berører kulturlandskapet rundt Kråkstad kirke som har nasjonal og regional verdi. Det framgår av planprogrammet at konsekvenser for landskapsbilde og kulturarv skal utredes, og at avbøtende tiltak skal vurderes. Departementet legger til grunn at landskapsbilde og kulturarv ivaretas på en god måte, blant annet gjennom plassering og føringer om utforming av anleggene.

Når det gjelder naturmangfold, er utfordringene knyttet til dammer, truede arter, utvalgte naturtyper og viktige villtrekk gjennom planområdet. Østensjøvann naturreservat ligger i nærheten av planområdet, med fugleliv som er sårbart for forstyrrelser. Det fremgår av planprogrammet at konsekvenser for naturmangfold skal utredes med vekt på naturtyper, landskapsøkologiske trekk og dyreliv. Departementet legger til grunn at det ved planlegging

av tiltakene legges vekt på tilpasninger og avbøtende tiltak for å redusere negative konsekvenser for naturmangfold.

Det følger av plan- og bygningsloven § 5-1 at det skal legges til rette for medvirkning i planprosessene. Departementet legger til grunn at Bane NOR legger til rette for dialog og medvirkning fra berørte kommuner, myndigheter, grunneiere og naboer i videre arbeid med planløsning og avbøtende tiltak.

Konklusjon

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter planprogrammet for reguleringsplan for hensetting Ski syd og ny avgrensning østre linje, med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-9 tredje ledd og forskrift om konsekvensutredninger § 16.

Departementet ber Bane NOR påse at de som har avgitt høringsuttalelse til planprogrammet, gjøres kjent med det fastsatte planprogrammet, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 16 andre ledd.

Med hilsen

Nikolai Astrup

Kopi

Klima- og miljødepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Nordre Follo kommune
Samferdselsdepartementet
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Viken fylkeskommune
Ås kommune